



Besluit van Gedeputeerde Staten  
van Limburg

## Wijzigingsvergunning

### Artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming

Voor het wijzigen, uitbreiden en exploiteren van een  
varkenshouderij

Zaaknummer: 2017-205010

Kenmerk: 2018/37686

d.d. 7 juni 2018

Verzonden: 11 juni 2018

## 1. Aanvraag

Op 21 september 2017 heeft XXX . te Ospel een wijziging aangevraagd van de bij besluit van 20 juli 2017, met kenmerk 2017/51974 verleende vergunning ex artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) voor het wijzigen, uitbreiden en exploiteren van een varkenshouderij met mestverwerkingsinstallatie, aan de Neulensteeg 2, 6035 PG te Ospel. De wijziging betreft een toename van dieren aantallen in drie stallen, een verandering van de uitstoothoogte van alle stallen en de mestverwerker en een verandering van het systeem van de mestverwerker. De inrichting heeft een (potentieel) negatief effect op meer Natura 2000-gebieden. De wijzigingsaanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-205010.

Op 21 september 2017 zijn aanvullende gegevens ontvangen.

## 2. Procedure

De aanvraag wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag om vergunning en een ontwerp van dit besluit hebben van 1 november 2017 tot en met 12 december 2017 voor een ieder ter inzage gelegen in het gouvernement te Maastricht. Gedurende deze termijn kon een ieder bij het bestuursorgaan schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen inbrengen. Het ontwerpbesluit en de kennisgeving konden in genoemde periode tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de Provincie Limburg ([www.limburg.nl](http://www.limburg.nl)).

Op grond van artikel 1.3, derde lid Wnb, is voor het besluit op de aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7 tweede lid Wnb, overeenstemming vereist met de colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies waarin (delen van) Natura 2000-gebieden zijn gelegen waarvoor het aangevraagde project gevolgen kan hebben. Het aangevraagde project kan gevolgen hebben voor (delen van) Natura 2000-gebieden gelegen in de provincies Noord-Brabant, Overijssel, Gelderland en Utrecht. Met de colleges van Gedeputeerde Staten van voornoemde provincies bestaat overeenstemming over het voorliggende besluit.

### 2.2 Zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit

Op 15 november 2017 hebben wij zienswijzen ontvangen van XXX. Op 5 december 2017 hebben wij zienswijzen ontvangen van XXX. Deze worden verder behandeld in respectievelijk paragraaf 4.6.1 en 4.6.2.

### 3. Beoordelingskader en de beschermde gebieden

#### 3.1 Algemeen

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden) binnen en buiten Nederland. Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen aantasten.

Bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dient rekening te worden gehouden met de gevolgen die het project of de andere handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Heeft een aangevraagde vergunning betrekking op een project dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dan dient op grond van het bepaalde in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb een passende beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. Is een passende beoordeling vereist, dan kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb in principe slechts worden verleend, indien op grond van de passende beoordeling de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarbij geldt dat bij de passende beoordeling het positieve effect van mitigerende maatregelen mag worden betrokken.

Bestaat op grond van de passende beoordeling (inclusief de daarbij betrokken mitigerende maatregelen) niet de vereiste zekerheid, dan kan een aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niettemin worden verleend in het uitzonderlijke geval dat bij toetsing blijkt dat geen Alternatieve oplossingen voor handen zijn, sprake is van Dwingende redenen van openbaar belang en Compenserende maatregelen worden getroffen. Oftewel in voorkomend geval dat de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

#### 3.2 De Programmatische Aanpak Stikstof

Voor zover een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voorziet in een project of andere handeling welke stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied waarin tenminste één stikstofgevoelig kwalificerend habitatype voorkomt waarvoor de geldende kritische depositiewaarde wordt overschreden (geldt voor alle Natura 2000-gebieden in Limburg behoudens voor de Natura 2000-gebieden “Grensmaas” en “Abdij Lilbosch en voormalig klooster Mariahoop”), is van belang dat op 1 juli 2015 de Programmatische Aanpak Stikstof (verder: de PAS) in werking is getreden. Sinds 1 januari 2017 wordt de PAS gestalte gegeven via de desbetreffende bepalingen in de Wnb, het Besluit natuurbescherming (verder: Bnb) en de Regeling natuurbescherming (verder: Rnb), alsmede via het betrokken programma voor de periode 2015 – 2021 (verder: het Programma PAS 2015 – 2021). Aan het Programma PAS 2015-2021 ligt een (generieke) passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb ten grondslag. Onderdeel van deze passende beoordeling vormen de gebiedsanalyses die voor alle in de PAS

betrokken Natura 2000-gebieden zijn opgesteld. De conclusie van de passende beoordeling (inclusief de gebiedsanalyses) is dat op grond daarvan de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de in het Programma PAS 2015 - 2021 betrokken Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitvoering van dit programma niet zullen worden aangetast.

Door ons college is zowel met het Programma PAS 2015 - 2021 als met de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling ingestemd.

Doel van de PAS is het vinden van evenwicht tussen ecologie en economie. Daartoe voorziet de PAS (meer specifiek het Programma PAS 2015 – 2021) in brongerichte maatregelen die leiden tot een (verdere) afname van stikstofdepositie en gebiedsspecifieke herstelmaatregelen, waarmee de natuurwaarden van de betreffende Natura 2000-gebieden worden versterkt. Mede als resultaat van de trendmatige daling van stikstofdepositie als gevolg van (eerder) vaststaand beleid, biedt de PAS hierdoor ook ruimte voor economische ontwikkelingen die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Deze zogenaamde depositieruimte is allereerst beschikbaar voor autonome ontwikkelingen alsmede voor projecten en andere handelingen waarvan de op een betrokken Natura 2000-gebied veroorzaakte stikstofdepositie onder de in het Besluit grenswaarden gestelde grenswaarde blijft. Het overige gedeelte van deze ruimte kan als “ontwikkelingsruimte” op grond van artikel 2.7, eerste lid, van het Bnb worden toegedeeld aan (deels prioritaire) projecten en andere handelingen bij toestemmingsbesluiten, zoals een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb of een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Besluit omgevingsrecht (verder: Bor).

Voor het toedelen van ontwikkelingsruimte (OR) in een toestemmingsbesluit bestaat in principe aanleiding voor zover een project of andere handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op een hectare van een voor stikstof gevoelig habitat in een in het Programma PAS opgenomen Natura 2000-gebied, uitgaande van het jaar waarin de veroorzaakte depositie het hoogst is. Of sprake is van een zodanige toename en hoeveel OR moet worden toegedeeld om toestemming te kunnen verlenen voor de betreffende activiteit, wordt vastgesteld met behulp van het rekeninstrument AERIUS Calculator. Daarbij wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd, waarvan de voornaamste onderstaand worden toegelicht.

- **Geen OR nodig voor zover de grenswaarde niet wordt overschreden**

Voor het toedelen van OR in een toestemmingsbesluit bestaat geen aanleiding voor zover de door een nieuwe of (wijziging of uitbreiding van een) bestaande activiteit (project of een andere handeling) veroorzaakte toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, de geldende grenswaarde op grond van het Bnb niet overschrijdt. Deze grenswaarde bedraagt in principe 1 mol per hectare per jaar. Indien en voor zolang evenwel uit AERIUS Calculator blijkt dat ten aanzien van een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in het desbetreffende Natura 2000-gebied 5% of minder van de depositieruimte voor grenswaarden beschikbaar is, bedraagt de grenswaarde 0,05 mol per hectare per jaar.

- **Geen OR nodig voor de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie vóór 1 januari 2015**

Voor bestaande activiteiten waarvoor de vereiste vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dan wel de vereiste omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder

a, van het Bor ontbreekt (de zgn. “interimmers”), wordt bedoelde toename van stikstofdepositie bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 <sup>[1]</sup>. Leidt een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van de bestaande activiteit ten opzichte van deze referentiesituatie niet tot een toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, dan kan toedeling van OR in het toestemmingsbesluit voor het betreffende project of de andere handeling achterwege blijven. In voorkomend geval dat een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit ten opzichte van voornoemde referentiesituatie (wel) leidt tot een toename van stikstofdepositie als hier bedoeld, dan is in zoverre toedeling van OR in een toestemmingsbesluit noodzakelijk voor zover de geldende grenswaarde op grond van het Bnb wordt overschreden.

Overigens is het aan de aanvrager om aan te tonen wat, binnen de daarvoor geldende kaders, de stikstofdepositie was die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015. Zo daartoe aanleiding bestaat, wordt onder de overwegingen van dit besluit nader ingegaan op de wijze waarop een en ander kan worden aangetoond en of daarvan in casu sprake is.

- **Geen OR nodig voor reeds toegestane stikstofdepositie**

Voor bestaande activiteiten waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is verleend, een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Bor is verleend of overeenkomstig artikel 2.7 van de Rnb een melding is gedaan, wordt bedoelde toename van stikstofdepositie in principe bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die op grond van de eerdere verleende vergunning of gedane melding is toegestaan. Dit leidt uitzondering wanneer de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 hoger is dan de stikstofdepositie toegestaan op grond van een vóór 1 juli 2015 verleende vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb of een vóór 1 juli 2015 verleende omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2aa, onder a, van het Bor. In die situatie wordt de toename van stikstofdepositie bepaald ten opzichte van de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015.

Voor wat betreft de noodzaak om ten behoeve van een (voorgenomen) wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit als hier bedoeld OR toe te delen in een toestemmingsbesluit, is het gestelde onder het vorige uitgangspunt - met inachtneming van de juiste hiervoor vermelde referentiesituatie - van overeenkomstige toepassing.

---

<sup>1</sup> Onder “de stikstofdepositie die door de bestaande activiteit ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015”, wordt op grond van artikel 2.4, zevende lid, van de Rnb verstaan de hoogste stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 als gevolg van de daadwerkelijk in de betrokken inrichting verrichte activiteiten plaatsvond, voor zover die stikstofdepositie niet meer bedroeg dan de stikstofdepositie die mogelijk was overeenkomstig de op 1 januari 2015 voor de betrokken inrichting geldende omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel e of i, van de Wabo of de op 1 januari 2015 voor de betrokken inrichting geldende vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet.

Zoals uit het vorenstaande blijkt, kan onder omstandigheden toedeling van OR in het toestemmingsbesluit voor een project of een andere handeling welke stikstofdepositie veroorzaakt op een voor stikstof gevoelig habitat in een in het Programma PAS opgenomen Natura 2000-gebied achterwege blijven. Achtergrond daarvan is dat in het Programma PAS 2015 – 2021 en de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling rekening is gehouden met zowel de (eerder) toegestane als de feitelijk vóór 1 januari 2015 veroorzaakte stikstofdepositie als hiervoor toegelicht.

Bestaat met inachtneming van het vorenstaande (wel) de noodzaak om OR toe te delen in een toestemmingsbesluit, dan is allereerst de vraag opportuun of voor het betreffende project of de andere handeling voldoende OR beschikbaar kán worden gesteld. Zonder toedeling van de benodigde OR kan het betreffende project of de andere handeling in de bedoelde situatie immers niet worden toegestaan. Om te kunnen besluiten tot toedeling van de voor een project of andere handeling noodzakelijke OR in een toestemmingsbesluit, dient voldaan te zijn aan de diverse daarvoor geldende voorwaarden. Relevant in dit opzicht voor (niet-prioritaire) projecten en andere handelingen is allereerst de beschikbaarheid van OR in segment 2. Toedeling van OR in een toestemmingsbesluit mag er immers niet toe leiden dat de resterende OR voor een hectare voor stikstof gevoelig habitat in een Natura 2000-gebied in segment 2 minder bedraagt dan nul. Daarbij dient de toedeling van OR plaats te vinden in overeenstemming met de door ons college bij besluit van 5 september 2017 vastgestelde “Beleidsregel toestemmingverlening en toedeling ontwikkelingsruimte Programmatische Aanpak Stikstof Limburg 2017 segment 2 versie september”. Uitgangspunt van deze per 1 januari 2017 in werking getreden beleidsregel is onder meer dat bij een toestemmingsbesluit de volgorde van de ontvangst van de volledige én ontvankelijke aanvraag voor een toestemmingsbesluit bepalend is (“wie het eerst komt, wie het eerst maalt”). Voorts geldt als hoofdregel dat aan een project of een andere handeling casu quo per inrichting cumulatief niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan OR wordt toegedeeld per PAS-programmaperiode. Onder omstandigheden bedraagt de aan een project of een andere handeling casu quo per inrichting cumulatief toe te delen OR per PAS-programmaperiode echter niet meer dan 1 mol stikstof per hectare per jaar. Meer in het bijzonder geldt dit laatste voor aanvragen om een toestemmingsbesluit die worden ontvangen, nadat via het Provinciaal Blad of op een andere geschikte wijze kennis is gegeven van het feit dat volgens AERIUS Register ten aanzien van een hectare van een voor stikstof gevoelige habitat in het desbetreffende Natura 2000-gebied meer dan 75% van de bij aanvang van de bij PAS-programmaperiode beschikbare OR is toegedeeld.

Overigens voorziet de beleidsregel in een specifiek regime voor aanvragen om een toestemmingsbesluit die na 31 december 2016 zijn ontvangen en die betrekking hebben op een bestaande veehouderij, waarbij het wijzigen van het aantal dieren in enige diercategorie binnen één of meer bestaande dierenverblijven leidt tot een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de stikstofdepositie die ten hoogste feitelijk werd veroorzaakt vóór 1 januari 2015 of de eerder voor de bestaande activiteit toegestane stikstofdepositie. Voor deze categorie aanvragen geldt dat bij een toestemmingsbesluit uitsluitend OR wordt toegedeeld indien de ammoniakemissie vanuit het te wijzigen bestaande dierenverblijf casu quo de te wijzigen bestaande dierenverblijven afneemt met ten minste het in de bijlage van de beleidsregel vastgestelde percentage per dierplaats. Daarnaast zal bij toedeling van OR aan het toestemmingsbesluit de verplichting worden verbonden om binnen een jaar aan te tonen dat de ammoniakemissie daadwerkelijk is afgenomen met het vastgestelde percentage per dierplaats.

Uitsluitend voor zover met inachtneming van het vorenstaande én de noodzaak bestaat om OR toe te delen én wordt voldaan aan de diverse voorwaarden voor het beschikbaar stellen van de benodigde OR, wordt de voor een project of een andere handeling benodigde OR toegedeeld in een toestemmingsbesluit. Is sprake van een toestemmingsbesluit voor onbepaalde tijd, dan wordt eenmalig OR toegedeeld voor onbepaalde tijd ter hoogte van de stikstofdepositie in het jaar waarin deze het hoogst is. Wordt voor een project of een andere handeling toestemming verleend voor ten hoogste vijf jaar, dan is de OR die in het toestemmingsbesluit wordt toegedeeld gelijk aan de som van de stikstofdeposities die het project of de andere handelingen in de onderscheiden jaren op de desbetreffende hectare kan veroorzaken, gedeeld door zes. De OR die in een toestemmingsbesluit wordt toegedeeld, wordt uitgedrukt in mol per hectare per jaar.

Wordt bij een toestemmingsbesluit OR toegedeeld, dan wordt deze geregistreerd in AERIUS Register en afgeschreven van de totale hoeveelheid OR. Daarmee is de toegedeelde hoeveelheid OR niet meer beschikbaar voor overige projecten of andere handelingen.

### **3.3 Buitenlandse toetsingskaders stikstofdepositie**

Buitenlandse Natura 2000-gebieden vallen nadrukkelijk onder de reikwijdte van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Dat volgt reeds uit deze bepaling in samenhang met de begripsomschrijving van Natura 2000-gebied in artikel 1.1 van de Wnb. Uitvloeisel daarvan is dat bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb tevens de gevolgen moeten worden betrokken die een project of andere handeling kan hebben in een buiten Nederland gelegen Natura 2000-gebied. Daarbij gaat het om alle denkbare (negatieve) gevolgen van een project of andere handeling die de natuurlijke kenmerken van een buitenlands Natura 2000-gebied kunnen aantasten. In de praktijk is het vorenstaande evenwel met name van belang voor aanvragen voor projecten op Nederlands grondgebied die (mede) voorzien in het veroorzaken van stikstofdepositie op stikstofgevoelige buitenlandse Natura 2000-gebieden, waarbij de in het Bnb gestelde grenswaarde van in principe 1 mol/ha/jaar wordt overschreden. Resulteert een zodanige aanvraag niet in stikstofdepositie op een stikstofgevoelig buitenlands Natura 2000-gebied waarbij voornoemde grenswaarde wordt overschreden, dan kan er in zoverre op voorhand vanuit worden gegaan dat significante effecten zijn uitgesloten en artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb niet verplicht tot het maken van een passende beoordeling.

In voorkomend geval dat een vergunningaanvraag voor een project (wel) voorziet in een toename van stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Duitse en/of Belgische Natura 2000-gebieden waarbij voornoemde grenswaarde wordt overschreden, is relevant dat volgens paragraaf 5.7 van het Programma PAS 2015 – 2021 voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op de betreffende buitenlandse Natura 2000-gebieden toepassing wordt gegeven aan de daarvoor geldende toetsingskaders in Duitsland en België. In verband hiermee wordt onderstaand ingegaan op de toetsingskaders voor de beoordeling van effecten van stikstofdepositie op Duitse en Belgische Natura 2000-gebieden, zoals deze thans in Duitsland en België worden gehanteerd.

#### **3.3.1 Het Duitse toetsingskader voor stikstofdepositie**

Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied voor geen enkel Duits Natura 2000-gebied in een toename van stikstofdepositie van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar) of meer,

dan kan er volgens het Duitse toetsingskader vanuit worden gegaan dat significante effecten zijn uitgesloten. Leidt een zodanige aanvraag voor één of meer Duitse Natura 2000-gebieden wel tot een toename van stikstofdepositie van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar) of meer, dan dient voor het/de betreffende gebied(en) een nadere beoordeling plaats te vinden. Deze beoordeling bestaat er in voorkomend geval primair uit dat ten aanzien van het/de betrokken gebied(en) voor de relevante habitattypen wordt nagegaan of rekening houdend met de extra stikstofdepositie als gevolg van het aangevraagde project en eventuele cumulerende andere projecten, de minimumwaarde van het zogenaamde critical loads-bereik (CL-bereik) wordt overschreden. Wordt de minimumwaarde van het CL-bereik niet overschreden óf bedraagt de stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door het aangevraagde project en eventuele cumulerende andere projecten voor de relevante habitattypen minder dan 3% van de minimumwaarde van het CL-bereik, dan kunnen significante effecten ook voor het/de betrokken Duitse Natura 2000-gebied(en) uitgesloten worden geacht.

Rest de situatie dat de minimumwaarde van het CL-bereik wordt overschreden én het 3%-criterium wordt overschreden. Alsdan dient aan de hand van een passende beoordeling anderszins de zekerheid te zijn verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Duitse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast. Bij ontstentenis van deze zekerheid, dient er in voorkomend geval vanuit te worden gegaan dat de aangevraagde vergunning dient te worden geweigerd.

Overigens kan onder omstandigheden, in afwijking van het normaliter in eerste aanleg te hanteren (afbakenings)criterium van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar), een afbakeningscriterium worden gehanteerd van 0,3 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar). Een en ander is evenwel afhankelijk van onder meer de juridische ontwikkelingen en de staat van instandhouding van de kwalificerende habitats en soorten ten tijde van het besluit op de vergunningaanvraag.

### **3.3.2 Het Vlaamse toetsingskader voor stikstofdepositie**

De beoordeling van de effecten van stikstofdepositie, maar ook van zwaveldepositie op Natura 2000-gebieden bevindt zich in Vlaanderen momenteel in een transitiefase, die uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van een Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) naar Nederlands voorbeeld. Onderdeel van deze transitiefase is de inwerkingtreding per 27 februari 2015 van een tijdelijk Vlaams toetsingskader voor de beoordeling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit toetsingskader is per 1 juli 2017 aangepast.

Op basis van deze toetsingsmethode kunnen significante negatieve effecten in eerste aanleg uitgesloten worden geacht, indien in een Vlaams Natura 2000-gebied met inbegrip van de bijdrage van een aangevraagd project op Nederlands grondgebied geen sprake is van een overbelaste situatie dan wel wanneer als gevolg van een zodanig project binnen een Vlaams Natura 2000-gebied ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone de zogenaamde nulcontourlijn niet wordt overschreden. De nulcontourlijn bedraagt in Vlaamse Natura 2000-gebieden voor eutrofiëring via lucht 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar) en voor verzuring via lucht 21,45 Zeq/ha/jaar. Voorziet een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied binnen één of meer Vlaamse Natura 2000-gebieden ter plaatse van een relevant (potentieel) habitatype of een voorlopige zoekzone in een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar), onderscheidenlijk 21,45 Zeq/ha/jaar (21,45 mol/ha/jaar) dan is in zoverre een nadere beoordeling noodzakelijk.

Significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie vanwege het aangevraagde project (zowel ammoniak als NOx) kunnen worden uitgesloten indien de activiteit waarop de aanvraag betrekking heeft ter plaatse van de relevante (potentiële) habitattypen of een daarvoor aangewezen voorlopige zoekzone

leidt tot een stikstofdepositie van minder dan 5% van de geldende kritische depositiewaarde. Bij deze beoordeling dient te worden gekeken naar de gehele beoogde activiteit. Voorwaarde voor uitbreidingen van bestaande activiteiten, zogenaamde “hervergunningen” en nieuwe activiteiten is evenwel dat in de vergunning de gangbare emissiereducerende technieken (BBT) zijn voorgeschreven. Voor SO<sub>x</sub> als gevolg van de uitstoot van zwavelhoudende gassen (SO<sub>2</sub>, SO<sub>3</sub>, H<sub>2</sub>SO<sub>4</sub>, HCl), is hetgeen hiervoor is vermeld van overeenkomstige toepassing.

Voldoet het aangevraagde project op Nederlands gebied niet aan de hiervoor genoemde criteria, dan dient er vanuit te worden gegaan dat vergunningverlening uitsluitend mogelijk is, indien op grond van een in een passende beoordeling opgenomen ecologische onderbouwing de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Vlaamse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

### **3.3.3 Het Waalse toetsingskader voor stikstofdepositie**

Wallonië kent op dit moment geen eigen toetsingskader voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op Waalse Natura 2000-gebieden, veroorzaakt door aangevraagde projecten. Dat laatste veronderstelt dat de voor de toetsing van een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied welke voorziet in stikstofdepositie op één of meer stikstofgevoelige Waalse Natura 2000-gebieden bij voorkeur een passende beoordeling wordt opgesteld, waaruit blijkt of in zoverre de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Waalse Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast.

Relevant is evenwel dat - naar aanleiding van voorliggende vergunningaanvragen van XXX te Maastricht en tegen de achtergrond van het bepaalde in artikel 4, derde lid, van het Verdrag van de Europese Unie – in dit verband op 15 januari 2015 afstemmingsoverleg heeft plaatsgevonden met het Waalse gewest, meer in het bijzonder met het Département de la Nature et des Forêts (DNF). Daarbij is namens DNF medegedeeld dat, bij gebreke van een Waals toetsingskader, ermee wordt ingestemd dat de beoordeling van een vergunningaanvraag voor een project op Nederlands grondgebied welke (mede) voorziet in stikstofdepositie op één of meer Waalse Natura 2000-gebieden in zoverre plaatsvindt met inachtneming van het hiervoor toegelichte Vlaamse toetsingskader. Een en ander is door DNF bevestigd bij brief van 9 september 2015. Gegeven het feit dat DNF daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd, is het verdedigbaar dat voor het beoordelen van de effecten van stikstofdepositie op Waalse Natura 2000-gebieden, welke wordt veroorzaakt door een aangevraagd project op Nederlands grondgebied het Vlaamse toetsingskader wordt toegepast. Dit laatste geldt te meer nu in voorkomende gevallen dat het voornemen bestaat om voor een zodanig project tot vergunningverlening over te gaan, tijdig afstemmingsoverleg plaatsvindt met DNF waarbij informatie wordt verstrekt over (de gevolgen van) het betreffende project, de vergunningaanvraag (inclusief alle relevante bijbehorende stukken) en de (ontwerp)besluiten tot vergunningverlening aan de Waalse autoriteiten worden gezonden, van de (ontwerp)besluiten op een toereikende wijze kennis wordt gegeven in Wallonië, alsmede genoegzaam de gelegenheid wordt geboden om kennis te nemen van alle relevante stukken, zienswijzen naar voren te brengen en beroep in te stellen.

## 4. Overwegingen

### 4.1 Huidige vergunningssituatie

Op 20 juli 2017, kenmerk 2017/51974 hebben wij aan XXX. een vergunning voor het wijzigen, uitbreiden en exploiteren ingevolge artikel 2.7, tweede lid, Wnb verleend voor een varkenshouderij met mestverwerkingsinstallatie, gelegen aan de Neulensteeg 2 te Ospel. In onderstaande tabel 1 is de vigerende situatie weergegeven zoals door ons vergund en aangepast aan de huidige ammoniakemissiefactoren uit de Regeling ammoniak en veehouderij:

Stal-nummer	Type	Code RAV Bijlage 1	Code RAV Bijlage 2	Aantal dieren	Emissie (kg NH <sub>3</sub> / dier / jaar)	Totaal (kg NH <sub>3</sub> / jaar)
LW1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		182	2,50	455,00
LW1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		1.012	1,30	1.315,60
LW1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; vleesvarkens, opfokbren van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking	D 3.2.9		864	0,90	777,60
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		447	1,30	581,10
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		160	2,50	400,00
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder	D 2.2		8	1,70	13,60
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		712	2,50	1.780,00
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.10		600	0,21	126,00

LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		1.364	1,30	1.773,20
LW 3 – Stal 7	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.12.4		810	0,63	510,30
LW 4 – Stal 8	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		3.955	0,10	395,50
LW 5 – Stal 9	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156	0,10	615,60
LW 6 – Stal 10	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156	0,10	615,60
LW 7 – Stal 11	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.100	0,10	610,00
LW8 – mestverwerking <sup>1</sup>						466,50
					<b>Totaal</b>	<b>10.435,60</b>

*Tabel 1 vergunde situatie Neulensteeg 2 te Ospel*

*1 Mestverwerking met gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie met watergordijn en biologische wasser (BWL 2009.12.V1)*

De in bovenstaande tabel en volgende vermelde 'Code RAV' alsmede de ammoniakemissiefactoren die zijn gehanteerd bij het berekenen van de (totale) emissie, zijn ontleend aan de bijlagen behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2015, nr. 16866 (in werking getreden op 1 augustus 2015), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 15585 (in werking getreden op 31 maart 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 49500 (in werking getreden op 1 oktober 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 420218 (in werking getreden op 12 april 2017) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 69963 (in werking getreden op 13 december 2017).

## 4.2 Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het wijzigen, uitbreiden en exploiteren van de (bestaande) varkenshouderij met mestverwerkingsinstallatie van XXX. gelegen aan de Neulensteeg 2 te Ospel. In tabel 2 is de nieuwe situatie (na wijziging) weergegeven:

Stal-nummer	Type	Code RAV Bijlage 1	Code RAV Bijlage 2	Aantal dieren	Emissie (kg NH3 / dier / jaar)	Totaal (kg NH3 / jaar)
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		182	2,50	455,00
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		1.012	1,30	1.315,60
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; vleesvarkens, opfokbren van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking	D 3.2.9		864	0,90	777,60
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		447	1,30	581,10
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		160	2,50	400,00
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder	D 2.2		8	1,70	13,60
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		712	2,50	1.780,00
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D1.1.10		600	0,21	126,00
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen	D 1.3.7		1.364	1,30	1.773,20
LW3 – Stal 7	Varkens; fokzeugen,	D 1.3.12.4		840	0,63	529,20

	inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen					
LW4 – Stal 8	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		7.800	0,10	780,00
LW5 – Stal 9	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156	0,10	615,60
LW 6 – Stal 10	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156	0,10	615,60
LW7 – Stal 11	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156	0,10	615,60
LW8 – mestverwerking 2						466,50
					<b>Totaal</b>	<b>10.844,60</b>

Tabel 2 aangevraagde situatie Neulensteeg 2 te Ospel

2 Mestverwerking met gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie met waterwasser, chemische water en biofilter (BWL 2007.01.V6)

#### 4.3 Nederlandse Natura 2000-gebieden

In relatie tot de in de PAS betrokken (Nederlandse) Natura 2000-gebieden dient te worden vastgesteld dat de aanvraag betrekking heeft op het wijzigen, uitbreiden en exploiteren van een bestaande activiteit, waarvoor eerder toestemming ingevolge artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is verleend. Meer in het bijzonder bestaat op grond van de bij ons besluit van 20 juli 2017, met kenmerk 2017/51974, verleende vergunning krachtens artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb toestemming voor het veroorzaken van de stikstofdepositie die, met inachtneming van voornoemde wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, voortvloeit uit een ammoniakemissie van in totaal 10.435,60 kg/jaar.

Vanwege de aanvrager is een met behulp van AERIUS Calculator gemaakte (verschil)berekening overgelegd (zie bijlage 1), welke inzicht verschaft in de (toename van) stikstofdepositie die door de aangevraagde (bestaande) activiteit na wijzigen, uitbreiden en exploiteren wordt veroorzaakt op de voor stikstof gevoelige habitattypen in één of meer Natura 2000-gebieden die zijn opgenomen in het Programma PAS. Uit deze berekening blijkt dat de voorliggende aanvraag, ten opzichte van de stikstofdepositie die op grond van voornoemde eerder verleende vergunning krachtens artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb mag worden veroorzaakt, voorziet in een toename van stikstofdepositie van ten hoogste 0,56 mol per hectare per jaar op een voor stikstof gevoelig habitatype in een Natura 2000-gebied dat is

opgenomen in het Programma PAS. Voor wat betreft deze toename van stikstofdepositie is toedeling van OR noodzakelijk om toestemming te kunnen verlenen voor de aangevraagde wijziging, uitbreiding en exploitatie van de bestaande activiteit.

Ten aanzien van de mogelijkheid daartoe, dient te worden vastgesteld dat in segment 2 voldoende OR beschikbaar is voor toedeling van de voor de aangevraagde wijziging/uitbreiding van de bestaande activiteit benodigde OR. Daarbij is relevant dat zodanige toedeling in overeenstemming is met de “Beleidsregel toestemmingverlening en toedeling ontwikkelingsruimte Programmatische Aanpak Stikstof Limburg 2017 segment 2 versie september”. Meer in het bijzonder is in dit verband geconstateerd dat de benodigde hoeveelheid OR niet meer bedraagt dan de hoeveelheid OR die op grond van de beleidsregel ten hoogste mag worden toegedeeld aan een project of een andere handeling. Mede in aanmerking genomen dat de voorliggende aanvraag strekt tot het verlenen van een vergunning voor onbepaalde tijd, wordt bij dit besluit eenmalig OR toegedeeld voor onbepaalde tijd van ten hoogste 0,56 mol per hectare per jaar.

Overigens wordt in dit verband overwogen dat in het Programma PAS 2015 – 2021 en de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling, binnen de daarvoor geldende kaders, rekening is gehouden met het veroorzaken van stikstofdepositie waarvoor eerder toestemming is verleend en het toedelen van OR aan projecten en andere handelingen. Tegen deze achtergrond is genoegzaam gewaarborgd dat de natuurlijke kenmerken van de het Programma PAS 2015 – 2021 betrokken Natura 2000-gebieden in zoverre niet zullen worden aangetast door de aangevraagde wijziging/uitbreiding van de bestaande activiteit. Reden waarom in zoverre kan worden ingestemd met de aangevraagde wijziging van voornoemde eerder verleende vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, onder het toedelen van de benodigde OR.

#### **4.4 Buitenlandse Natura 2000-gebieden**

Zoals in paragraaf 3.3 nader is toegelicht, vallen buitenlandse Natura 2000-gebieden onder de reikwijdte van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Daarnaast geldt voor aangevraagde projecten op Nederlands grondgebied die meer stikstofdepositie dan 1 mol/ha/jaar veroorzaken op stikstofgevoelige Duitse en Belgische Natura 2000-gebieden dat de effecten van stikstofdepositie volgens paragraaf 5.7 van het Programma PAS 2015 – 2021 dienen te worden beoordeeld overeenkomstig de daarvoor geldende toetsingskaders in Duitsland respectievelijk Vlaanderen en Wallonië.

Vastgesteld dient te worden dat de voorliggende aanvraag niet voorziet in het veroorzaken van meer stikstofdepositie dan 1 mol/ha/jaar op de stikstofgevoelige Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden, zodat er in principe geen aanleiding bestaat om de effecten van stikstofdepositie te beoordelen overeenkomstig het daarvoor geldende Vlaamse en Duitse toetsingskader. Niettemin wordt ten overvloede opgemerkt dat, nu de aanvraag voor Duitse Natura 2000-gebieden niet voorziet in een toename van stikstofdepositie van 0,1 kg N/ha/jaar (7,14 mol/ha/jaar) of meer en nu de door het aangevraagde project veroorzaakte stikstofdepositie op de Vlaamse Natura 2000-gebieden ter plaatse van de relevante (potentiële) habitattypen en voorlopige zoekzone(s) minder dan 0,30 kg N/ha/jaar (21,42 mol/ha/jaar) of 21,45 Zeq/ha/jaar (21,45 mol/ha/jaar) bedraagt, er ook bij toepassing van het desbetreffende Vlaamse en Duitse toetsingskader vanuit zou kunnen worden gegaan dat significante negatieve effecten op de Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden in zoverre zijn uitgesloten.

#### **4.5 Beoordeling overige effecten op de beschermde natuurgebieden**

Uit de aanvraag blijkt dat er als gevolg van de voorgenomen activiteit geen andere - niet aan stikstofdepositie gerelateerde - negatieve effecten (zoals geluid, trillingen, licht, grondwaterstands- en/of grondwaterkwaliteit veranderingen etc.) te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van voornoemde beschermde gebieden kunnen aantasten.

#### **4.6 Zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit**

##### **4.6.1 Zienswijzen indiener 1**

Indiener verzoekt om een extra voorschrift in het besluit op te nemen ten aanzien van de mestverwerkingsinstallatie. Daarnaast verzoekt indiener om een herformulering van voorschrift 6.3 van het ontwerpbesluit.

In het onderhavige besluit is tegemoet gekomen aan beide bovenstaande verzoeken. Dit houdt in dat er een separaat voorschrift voor de mestverwerking is opgenomen en dat er een herformulering ten aanzien van voorschrift 6.3 is opgenomen.

##### **4.6.2 Zienswijzen indiener 2**

###### **1. Stikstofbelasting/ Correcte omzetting Habitatrichtlijn**

Indiener meent dat de bepalingen in de Nbw 1998 omtrent de PAS geen goede omzetting vormen van de verplichtingen uit de Habitatrichtlijn. De PAS geeft daarom volgens haar niet de vereiste zekerheid dat het project de kwaliteit van de natuurlijke habitats in als Natura 2000-gebieden aangewezen Peelgebieden niet zal aantasten. Volgens de Gebiedsanalyse zal de ernstige mate van stikstofbelasting op de Peelgebieden in 2030 nauwelijks afgenomen zijn.

###### *Reactie Gedeputeerde Staten*

In het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021, de toelichting op de wijziging van de Natuurbeschermingswet (onder andere Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 669, nr. 3 en C) en de Nota van Antwoord op de zienswijzen ten aanzien van de ontwerp-PAS is de werking van de PAS uitgebreid toegelicht en is ook ingegaan op de wijze waarop de overheid door middel van de PAS voldoet aan de voor Nederland uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn voortvloeiende verplichtingen. Voor een uitgebreidere uitleg wordt verwezen naar deze documenten.

De maatregelen die in het kader van de PAS worden getroffen bestaan niet alleen uit bronmaatregelen die een extra daling van de stikstofdepositie veroorzaken, maar ook uit PAS-herstelmaatregelen, die leiden tot een verbetering van de kwaliteit van aangewezen stikstofgevoelige habitattypen in de PAS-gebieden. Voor de Peelgebieden wordt een pakket aan herstelmaatregelen genomen. Door het nemen van deze herstelmaatregelen wordt het Natura 2000-gebied bestendiger tegen een overbelasting van stikstof. In het ecologische oordeel in de Gebiedsanalyse is geconcludeerd dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is dat de instandhoudingsdoelstellingen op termijn worden gehaald.

Het totaalpakket aan maatregelen (regulier beheer, vaststaand (brongericht) beleid en de PAS-maatregelen) verzekert het behoud en de ontwikkeling van voor stikstof gevoelige natuur, ondanks

de uitgifte van depositieruimte voor grenswaarden en ontwikkelingsruimte. De PAS is hiermee in overeenstemming met artikel 6, tweede en derde lid, van de Habitatrichtlijn.

## **2. Herstelmaatregelen niet voldoende**

Indiener geeft in het algemeen aan dat de in de gebiedsanalyse opgenomen herstelmaatregelen niet voldoende zijn om verslechtering van de instandhoudingsdoelen te voorkomen. Met beheer om de negatieve gevolgen van de stikstofneerslag te verminderen (zagen, knippen, plaggen, maaien en afvoeren) is men volgens indiener al tientallen jaren bezig. Nog meer beheer kan niet zonder (extra) negatieve gevolgen voor het gebied.

### *Reactie Gedeputeerde Staten*

In het Programma Aanpak Stikstof is een maatregelenpakket opgenomen dat zowel brongerichte maatregelen als herstelmaatregelen bevat. Door uitvoering van de PAS-maatregelen is behoud van de voor stikstof gevoelige habitattypen in de eerste zes jaar zeker gesteld. De herstelmaatregelen zijn bedoeld om de natuur weerbaarder te maken tegen stikstofdepositie.

In de gebiedsanalyses zijn voor ieder Natura 2000-gebied specifieke herstelmaatregelen geselecteerd met het oog op de bestaande kwaliteit en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De herstelmaatregelen zijn gebaseerd op de herstelstrategieën. Er is een onafhankelijke wetenschappelijke review uitgevoerd van de herstelstrategieën. Deze zijn voldoende tot goed beoordeeld.

Het betreffen enerzijds maatregelen met een tijdelijk effect, die met enige regelmaat dienen te worden herhaald en anderzijds duurzame maatregelen. De frequentie van uitvoering van maatregelen staat vermeld in de gebiedsanalyses. Voorbeelden van cyclische maatregelen zijn het verwijderen van nutriënten door afgraven, plaggen, chopperen, maaien en begrazen. De regelmaat waarmee de maatregelen herhaald dienen te worden verschilt per gebied en habitatype. Cyclische maatregelen worden reeds jaren toegepast in het kader van het reguliere beheer van Natura 2000-gebieden.

## **3. Hydrologische maatregelen**

Indiener meent dat de hydrologische maatregelen niet tot meer stabiele waterpeilen leiden. Juist een stabielere waterstand is voor hoogveen een vereiste.

### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Met de hydrologische maatregelen zoals opgenomen in de Gebiedsanalyse wordt een hoger en waar nodig stabiel grondwaterpeil bereikt. Voor een omschrijving van de hydrologische maatregelen per deelgebied wordt verwezen naar pagina's 40-52 van de Gebiedsanalyse. Op de hierin opgenomen kaarten is te zien dat de hydrologische maatregelen ook gronden buiten de Natura 2000-gebieden betreffen.

## **4. Het Nationaal Natuurnetwerk en maatregelen daarbuiten**

Het is volgens indiener de vraag of het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS) genoemd compleet wordt uitgevoerd en in welk tempo en of daarbuiten maatregelen zullen worden getroffen. Vernatting

rondom de Peel, op de gronden van het natuurnetwerk, plus nog een zone daar omheen, is volgens hydrologische onderzoeken noodzakelijk om de waterstand in de Peel te stabiliseren.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Buiten de Natura 2000-gebieden worden hydrologische bufferzones ingericht waarin een peilhoogte tussen dat van de Natura 2000-gebieden en de landbouwomgeving wordt gehanteerd. Door de inrichting van bufferzones ontstaat er een grotere afstand tussen de Natura 2000-gebieden met een hoog peil en de landbouwgebieden met een lager peil. Ook zijn er maatregelen voorzien in het landbouwgebied rondom de Natura 2000-gebieden in het kader van het Gewenst Grond- en Opervlaktewaterregime (GGOR) en het Nieuw Limburgs Peil (NLP). Door middel van al deze maatregelen wordt wegzijging vanuit de Peelgebieden naar de naastgelegen gebieden voorkomen en is een hoger en stabiel peil verzekerd.

### **5. Uitvoering beheermaatregelen**

Zelfs bij een optimale hydrologie is er, ook als de in de PAS voorspelde depositiereductie zou worden gehaald, volgens indiener nog steeds met regelmaat beheer nodig. Indiener betoogt dat de beheermaatregelen niet kunnen worden uitgevoerd zonder de veenbodem en dus de habitats te beschadigen.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

De herstelstrategieën zijn door een reviewcommissie beoordeeld en op al onderdelen minstens voldoende bevonden. Vanaf het moment dat de hydrologische maatregelen effect sorteren, zullen de herstelmaatregelen hierop worden aangepast. De in het Programma Aanpak Stikstof voorziene monitoring verzekert dat de herstelmaatregelen tijdig op elkaar kunnen worden afgestemd. Op deze wijze wordt ook voorkomen dat de natte delen van habitats worden vertrapt bij begrazing.

### **6. Hydrologische projecten en het Nieuw Limburgs Peil**

Volgens indiener worden er hydrologische projecten opgevoerd als maatregel, waarvan de uitvoering nog niet verzekerd is (o.a. GGOR). Voorts geeft indiener aan dat in het Waterbeheerplan van Waterschap Peel en Maasvallei een lager niveau is geregeld dan waarvan is uitgegaan in het NLP. Met deze lagere standen in de primaire sloten wordt het vernattingsresultaat van het NLP niet gehaald, waardoor het NLP niet door het waterschap wordt uitgevoerd.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

De in de Gebiedsanalyse opgenomen PAS-maatregelen zullen tijdig worden uitgevoerd. Uitvoering van het NLP draagt bij aan het hydrologische herstel van de Natura 2000-gebieden. Op grond van artikel 19k Nbw 1998 is Gedeputeerde Staten van Limburg ook verplicht zorg te dragen voor een tijdige uitvoering van de PAS-maatregelen. De uitvoering en de effectiviteit van het hydrologisch herstel wordt in het kader van de PAS gemonitord. Als blijkt dat de wijze waarop het NLP is opgenomen in het Waterbeheerplan onvoldoende is voor de realisatie van de met het NLP beoogde grondwaterstanden, dan kan worden bijgestuurd.

De vergelijking die indiener maakt kan niet tot de conclusie leiden dat het NLP met het Waterbeheerplan niet wordt uitgevoerd. De in het NLP en in het Waterbeheerplan opgenomen peilniveaus zijn niet één op

één vergelijkbaar. Uit de door indiener aangeleverde informatie kan niet worden opgemaakt of er verschil zit tussen de waterpeilen van het NLP en het Waterbeheerplan.

### **7. Voorspelde depositiereductie**

Indiener betoogt dat een groot deel van de voorspelde depositiereductie (richting 2030) is gebaseerd op aannames, waardoor het effect van de daling van depositie onzeker is. Hetzelfde geldt voor de autonome ontwikkelingen. Bovendien is het de vraag of de berekeningen zullen kloppen. Er wordt gerekend aan de hand van de aanname dat technieken 100% werken en worden ingezet. Dit is in de praktijk niet altijd het geval.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

De PAS is gericht op het bereiken van de instandhoudingsdoelen. Door vastgesteld beleid op rijks- en provinciaal niveau en uitgaande van een economische groei van 2,5% daalt de jaarlijkse stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de periode tot 2030. Omdat ondanks deze daling toch nog sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden in verschillende Natura 2000-gebieden biedt de PAS aanvullende maatregelen.

De aannames in de PAS zijn onderbouwd op basis van de best beschikbare kennis en inzichten, met daarin verwerkt de doorwerking van het huidige beleid en ook de concrete beleidsvoornemens voor de diverse sectoren (waaronder verkeer en industrie). Daarnaast wordt op de werking van technieken en de aanwezigheid van emissiereducerende systemen toegezien door toezicht en handhaving.

### **8. Uitdelen ontwikkelingsruimte en bijsturing**

De ontwikkelingsruimte wordt volgens indiener (grotendeels) al tevoren uitgedeeld, op basis van voorspelde reducties, terwijl vele jaren later pas zal blijken of die reductie ook behaald zal worden. Er wordt weliswaar gesteld dat er bijgestuurd zal worden wanneer uit de monitoring blijkt dat de reductie achterblijft bij de berekeningen. De uitbreidingen zijn dan echter wel al vergund. Het is maar de vraag of bijsturen dan nog zal lukken.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Aan de hand van gegevens gegenereerd door het rekeninstrument AERIUS is in de gebiedsanalyses op hectareniveau bepaald hoeveel ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld. Bij het opstellen van het programma is rekening gehouden met het feit dat wordt gestart met de uitgifte van ontwikkelingsruimte terwijl een deel van de herstelmaatregelen nog moet worden uitgevoerd of pas na enige tijd effect sorteert. In de Gebiedsanalyse is aangegeven wat de responstijd is van de herstelmaatregelen. Met deze responstijd is rekening gehouden bij het ecologische oordeel in de Gebiedsanalyse. Bovendien wordt de ontwikkelingsruimte gefaseerd beschikbaar gesteld.

Om te verzekeren dat de doelstellingen van de PAS worden gehaald en tijdig bijgestuurd kan worden is er een systeem van rapportage en monitoring opgenomen in de PAS. Dit systeem is beschreven in het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 (hoofdstuk 6). Hiermee wordt gevolgd of de stikstofdepositie en

de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden zich ontwikkelen overeenkomstig aannames die ten grondslag liggen aan dit programma en of de uitvoering verloopt zoals in het programma vastgelegd.

### **9. Drempelwaarde**

In de PAS wordt er volgens indiener onvoldoende rekening mee gehouden dat emissietoenames onder de in de PAS geformuleerde drempelwaarde tezamen voor een substantieel deel bijdragen aan de totale emissie.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Deposities van projecten en andere handelingen die een stikstofdepositie veroorzaken kleiner of gelijk aan de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jr zijn ingevolge de Regeling PAS niet vergunning- of meldingsplichtig. Er is echter wel degelijk rekening gehouden met de effecten van de (gecombineerde) toenames onder de drempelwaarde. Op basis van indicatieve berekeningen is beoordeeld dat naar verwachting de maximale cumulatieve bijdrage van alle voorziene uitbreidingen van projecten of andere handelingen onder de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jr, afgezet tegen de te verwachten effecten van de herstelmaatregelen, de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet kunnen aantasten. Deze drempelwaarde behelst een zo kleine hoeveelheid stikstof dat specifieke monitoring in de vorm van een individuele melding of vergunning geen zin heeft en tot onnodige lasten zou leiden.

De cumulatie van deposities die lager zijn dan de drempelwaarde van 0,05 mol N/ha/jr wordt gemonitord in het kader van het programma, als onderdeel van de monitoring van het verloop van de autonome ontwikkeling. Via monitoring en zo nodig bijsturing, kan de hand aan de kraan worden gehouden.

### **10. Uitvoering voer- en managementmaatregelen**

De uitvoering van voer- en managementmaatregelen is volgens indiener onzeker omdat deze zijn vastgelegd in een overeenkomst, waarvan de uitvoering onzeker is.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Ten aanzien van de voer- en managementmaatregelen is uitgegaan van een gefaseerde uitvoer van de maatregelen die leidt tot een geleidelijke emissiedaling. De emissiedaling moet in 2020 een blijvend maximum hebben bereikt. Er is reeds gestart met de uitvoering van voer- en managementmaatregelen. Om bedrijven te stimuleren om voer- en managementmaatregelen toe te passen heeft een aanscherping van de normen voor de maximumemissie van ammoniak uit stallen van dierlijke mest plaatsgevonden. Door het nemen van voer- en managementmaatregelen kan een verdere reductie van de ammoniakemissie worden bereikt.

### **11. Onbenutte ruimte bestaande vergunningen**

Indiener betoogt dat er veel onbenutte ruimte in vergunningen van bestaande veehouderijen zit. Daarmee kan de ammoniakemissie en -depositie fors worden uitgebreid, zonder dat hiervoor een vergunning of melding nodig is. Hiermee is geen rekening gehouden in de PAS.

#### *Reactie Gedeputeerde Staten*

Het opvullen van een milieuvergunning is niet mogelijk zonder de uitgifte van ontwikkelingsruimte en/of benutting van depositieruimte voor grenswaarden. Als sprake is van een nog niet volledig opgevulde

milieuvergunning, wordt bij de toetsing van een wijziging of uitbreiding, ingevolge artikel 5, vijfde lid onder b en zevende lid van de Regeling PAS, uitgegaan van de bestaande activiteit, dus van het daadwerkelijke aantal dieren. Voor de bestaande activiteit kan dan een Nbw-vergunning worden verkregen zonder toedeling van ontwikkelingsruimte omdat de deposities van bestaande activiteit in de achtergronddepositie zijn opgenomen. Voor een toename van de stikstofdepositie boven de drempelwaarde, veroorzaakt door het opvullen van de milieuvergunning, ten opzichte van de bestaande activiteit, dient depositieruimte voor grenswaarden en/of ontwikkelingsruimte te worden verkregen middels een melding of toestemmingsbesluit.

Op grond van bovenstaande stellen wij vast, dat de door de Werkgroep Behoud de Peel ingediende zienswijzen geen aanleiding geeft tot wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit.

#### **4.7 Conclusie**

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat de aangevraagde activiteit geen (significante) negatieve effecten zal veroorzaken op de betrokken Nederlandse, Belgische en Duitse Natura 2000-gebieden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

Tegen deze achtergrond is vergunningverlening voor de aangevraagde activiteiten in overeenstemming met het bepaalde bij of krachtens de Wet natuurbescherming.

## 5. Besluit

Gelet op het bepaalde in de Wet natuurbescherming, de wijzigingsaanvraag van 21 september 2017, en voorgaande overwegingen, besluiten wij het besluit van ons college d.d. 20 juli 2017 (kenmerk 2017/51974) voor een vergunning verleend op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb als volgt te wijzigen:

- het bestaande besluit, zijnde:

Gelet op het bepaalde in de Wet natuurbescherming en voorgaande overwegingen, besluiten wij:

1. aan xxx. een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb te verlenen voor het in de nabijheid van de Nederlandse Natura 2000-gebieden 'Groote Peel', 'Sarsven en de Banen' en 'Weerter en Budelerbergen & Ringselven' exploiteren, wijzigen en uitbreiden van een varkenshouderij met mestverwerkingsinstallatie zoals aangevraagd d.d. 23 december 2014 met zaaknummer 2015-0018 aan de Neulensteeg 2 te Ospel;
2. aan de vergunning de beperkingen te stellen en voorschriften te verbinden, zoals opgenomen onder hoofdstuk 7;
3. dat op het moment dat het onderhavige besluit onherroepelijk is geworden, dit in de plaats treedt van de voor de inrichting verleende vergunning Nbw 1998 d.d. 11 september 2014 (kenmerk: 2014/49361);
4. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 24 december 2014, aangevuld op 4 februari 2015 en 20 april 2017, deel uitmaken van deze vergunning, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

*Te wijzigen in:*

Gelet op het bepaalde in de Wet natuurbescherming, de wijzigingsaanvraag en voorgaande overwegingen, besluiten wij:

1. onder het eenmalig toedelen van ontwikkelingsruimte voor onbepaalde tijd van ten hoogste 0,56 mol per hectare per jaar, aan xxx. een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb te verlenen voor het wijzigen, uitbreiden en exploiteren van een varkenshouderij met mestverwerkingsinstallatie zoals aangevraagd d.d. 21 september 2017 met zaaknummer 2017-205010, gelegen aan de Neulensteeg 2 te Ospel, waarbij de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zoals opgenomen in de AERIUS-berekening (bijlage 1) zijn gezien;
2. aan de vergunning de beperkingen te stellen en voorschriften te verbinden, zoals opgenomen onder hoofdstuk 7;
3. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 21 september 2017, aangevuld op 21 september 2017, deel uitmaken van deze vergunning, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

- De voorschriften bij ons besluit van 20 juli 2017 met kenmerk 2017/51974 te wijzigen in de voorschriften zoals opgenomen onder hoofdstuk 7.

## 6. Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u, tegen betaling van de verschuldigde griffierechten, beroep instellen bij de Rechtbank Limburg. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd een beroepschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de datum; een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht alsmede de redenen van het beroep (motivering). Het beroepschrift moet worden gericht aan: Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Als u een beroepschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar [www.rechtspraak.nl](http://www.rechtspraak.nl). U kunt ook digitaal een beroep- en/of verzoekschrift indienen bij genoemde rechtbank via <https://loket.rechtspraak.nl/>.

Gedeputeerde Staten van Limburg  
namens dezen,



drs. M.G.P.I. Arts  
Kwartiermaker Vergunningen  
Toezicht en Handhaving (VTH)

## 7. Voorschriften

Aan deze vergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

- 7.1** De vergunning heeft betrekking op het houden van de dieren aantallen op de stalsystemen aan de Neulensteeg 2 te Ospel zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Stal-nummer	Type	Code RAV Bijlage 1	Code RAV Bijlage 2	Aantal dieren
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		182
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guster en dragende zeugen	D 1.3.7		1.012
LW 1 – Stal 3, 4, 5	Varkens; vleesvarkens, opfokbren van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking	D 3.2.9		864
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guster en dragende zeugen	D 1.3.7		447
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		160
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder	D 2.2		8
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D 1.2.11		712
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D1.1.10		600
LW 2 – Stal 1, 2, 6	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guster en dragende zeugen	D 1.3.7		1.364
LW3 – Stal 7	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guster en dragende zeugen	D 1.3.12.4		840
LW4 – Stal 8	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		7.800
LW5 – Stal 9	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156

LW 6 – Stal 10	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156
LW7 – Stal 11	Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen)	D 1.1.15.4		6.156

De in bovenstaande tabel en volgende vermelde 'Code RAV' alsmede de ammoniakemissiefactoren die zijn gehanteerd bij het berekenen van de (totale) emissie, zijn ontleend aan de bijlagen behorende bij de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2015, nr. 16866 (in werking getreden op 1 augustus 2015), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 15585 (in werking getreden op 31 maart 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 49500 (in werking getreden op 1 oktober 2016), de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 420218 (in werking getreden op 12 april 2017) en de wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2017, nr. 69963 (in werking getreden op 13 december 2017).

- 7.2.** De vergunning heeft betrekking op het in pandig verwerken van maximaal 24.000 ton drijfmest per jaar. De ventilatielucht wordt naar de buitenlucht geventileerd middels een luchtwasser met een ammoniakreductie van 85%. De maximale emissie van de mestverwerkingsloods bedraagt 466,5 kg NH<sub>3</sub> per jaar.
- 7.3** De vergunning heeft betrekking op de maximale ammoniakemissie van 10.844,60 kg NH<sub>3</sub> / jaar.
- 7.4** De activiteit waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld dient binnen twee jaar na het onherroepelijk worden van deze vergunning te zijn gerealiseerd. In geval niet aan dit voorschrift wordt voldaan kunnen wij overgaan tot (gedeeltelijke) intrekking van het toestemmingsbesluit.

## 8. Afschriften

Een afschrift van dit besluit hebben wij verzonden aan:

- Aanvrager, Gevlochtsebaan 4, 5725 RD te Heusden, als besluit op de aanvraag;
- Drieweg Advies B.V., Kampweg 10, 5469 EX te Keldonk, ter kennisname;
- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nederweert, Postbus 2728, 6030 AA te Nederweert, ter kennisname;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX te Arnhem, ter kennisname;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant, p.a. Omgevingsdienst Brabant-Noord, t.a.v. Groene Wetten Vergunningverlening, Postbus 88, 5430 AB te Cuijk, ter kennisname;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, Postbus 10078, 8000 GB te Zwolle, ter kennisname;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, Postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, ter kennisname;
- Werkgroep Behoud de Peel, Lavendelheide 27, 5754 EA te Deurne, ter kennisname.

## Bijlage 1      Aerijs-berekening

## Bijlage 2      Aerijs-berekening hoogste depositie situatie